

Po pasminama postignuta je u god. 1961. ova mliječnost:

Pasmina	broj krava pod kontrolom	prosječna mliječnost po kravi kg
simentalska	11.207	2.522
orno šara (frizijaska)	4.024	3.343
smeđa (montafonska)	924	2.743
crveno šara (rotbunt)	386	3.394
siva (oberintalska)	159	2.348
pingavska	29	2.145
jersey	182	1.624
Svega	16.911	2.738

Najbolju prosječnu mliječnost po kravi u god. 1961. postigla su ova poljoprivredna dobra (kombinati) odnosno njihovi pogoni:

Poljoprivredno dobro	pasmina	broj krava pod kontrolom	prosječ. mliječ. po kravi u 1961. kg
1. PIK Belje-Grahovac	crno-šara	51	4.869
2. VK »Žitnjak«, Zagreb	crno-šara	171	4.678
3. PIK Belje-Mitrovac	crno-šara	255	4.209
4. PK Vukovar-Vučedol	crno-šara	153	4.205
5. Agrokombinat Zagreb-Zaprešić	crno-šara	148	3.935
6. PK Labin-Raša	smeđa	74	3.860
7. IPK Osijek	crveno-šara	74	3.852
8. PK Vukovar-Dubrava	crno-šara	26	3.790
9. Novigrad n/Dobri	simentalska	18	3.723
10. PIK Belje-Zeleno polje	simentalska	101	3.606

U prosjeku se naročito povećala mliječnost kod IPK Osijek od 2.725 kg u god. 1960. na 3.506 kg u 1961. kod 726 kontroliranih simentalških krava, kod PK Vukovar od 3.391 kg na 4.145 kg kod frizijških krava. Znatno se smanjila mliječnost krava kod PK Virovitica od 3.129 kg na 2.575 kg kod simentalca, kod PD Vinkovci od 3.248 kg na 2.507 kg kod simentalca, kod PD Koprivnica od 2.736 kg na 2.236 kg kod simentalca, kod PD Božjakovina — Agrokombinat Zagreb od 3.863 kg na 3.087 kg kod frizijaca, te kod PD Vinkovci od 3.616 kg na 2.822 kg kod frizijaca.

K. K.

(Bilten Poljodobra, Zagreb, godina 1962.)

Iz mljekarstva stranih zemalja

Prof. dr Nikola Zdanovski, Sarajevo

Zavod za mljekarstvo Polj. fakulteta

Iz mljekarstva NR Poljske

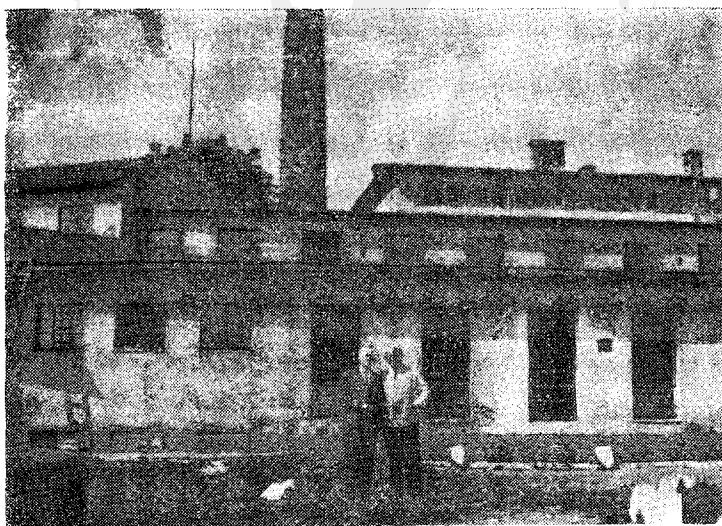
(nastavak)

Naučno-istraživački rad — U sastavu ustanova Saveza mljekarskih zadruga nalazi se i Institut mljekarske industrije (Instytut Przemysłu Mlecz-

zarskiego — Warszawa, Hoza 66/68). Ovo je rukovodeća naučno-istraživačka ustanova, koja služi za svestrano poboljšanje proizvodnje i prerade mljeka u Poljskoj. God. 1960. Institut je obrađivao preko 80 problema i ekspertiza, od kojih je 33 završio i predao odgovarajuća rješenja u praksu.

Tematika spomenutih radova obilovala je kako ekonomskim, tako i tehničkim pitanjima (trajnost mljeka i mlječnih proizvoda, higijena, mehanizacija prerade, metode analiza i kontrola itd.). Osim toga institut se bavio organizacijom stručnih konferencija, konzultacija i ocjenama mlječnih proizvoda, popularizirao naučna dostignuća iz oblasti mljekarske nauke itd.

U laboratorijama ovog instituta obavljaju se sva ispitivanja i analize ne samo mlječnih proizvoda, već i krmiva, mikrobioloških kultura, antibiotika, određuje se stroncij 90 u mlijeku, ocjenjuju se plijesni koje su u vezi s proizvodnjom penicilina (*P. roqueforti*, *P. canadidum* i dr.), proučavaju se

Sl. 4 — Ogledna mljekara Instituta mljekarske industrije u Iłovi — (orig.)

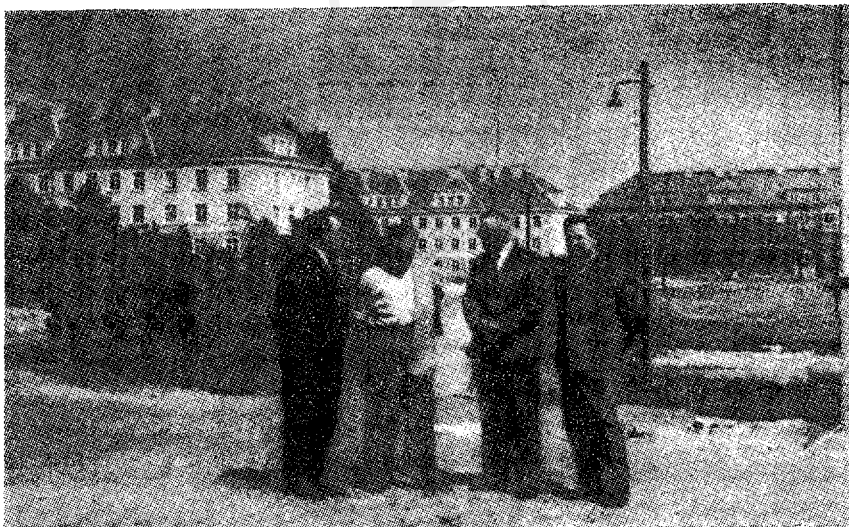
reološke osobine sira, maslaca i mlijeka, iznalaze se racionalni tehnološki procesi izrade mlječnih prerađevina. Za ispitivanje koloidalnih svojstava mljeka u institutu koriste ultrazvučnu metodiku.

Institut ima odsjeke za kemiju, mikrobiologiju i biokemiju, tehnologiju, fiziku, ekonomiku, odsjek za mljekarsko mašinstvo, odsjek za dokumentaciju (biblioteka i dr.), odsjek za organizaciju proizvodnje mlijeka. U institutu radi 90 stručnjaka, od kojih 35 posjeduju visokoškolsku kvalifikaciju. Institut je potpuno opremljen inventarom za rad, koji omogućuje svestrana ispitivanja i analize.

Ogledna mljekara instituta nalazi se u Iłovi (Oljštinsko vojvodstvo). Ona posjeduje pored savremenog pogona i potpunu opremu za naučnoistraživački rad na savremenom nivou. Kapacitet ove savremene ogledne mljekare iznosi 100.000 l mlijeka na dan. U institutu i njegovim odsjecima, kao i u laboratorijima, u pogonima ogledne mljekare u Iłovi radi znatan broj stručnjaka i na pripremanju doktorskih disertacija. Pored njih su studenti na specijalizaciji,

majstori koji se usavršavaju itd. God. 1959. u institutu je izrađeno 556 dokumentarnih kartona, 1580 bibliografskih podataka, 100 stručnih fotokopija, 1000 mikrofilma, izdana 4 billena Informacija itd. Institut također saraduje i s naučnim ustanovama u inostranstvu.

Uzdizanje kadrova — U svrhu uzdizanja kadrova, radi permanentnog poboljšanja mlječnih proizvoda i povećanja eksporta, Savez mljekarskih zadruga izdašno pomaže stručno školstvo. God. 1960. pri stručnim mljekarskim školama bili su organizirani razni tečajevi sa 2449 polaznika i 14 »konferenciona« tečaja s 582 polaznika. Pored toga je bilo organizirano pri lokalnim pogonima masovno školovanje proizvođača, kojim je bilo obuhvaćeno 43.482 osobe. Savez je također stipendirao niz stručnjaka, koji su se specijalizirali

Sl. 5 — Pogled na jedan dio zgrada Poljoprivrednog univerziteta u Olsztynu u čijem sastavu se nalazi i Mljekarski fakultet — (orig.)

u inostranstvu. Valja primijetiti, da je široko omasovljenje elementarnih znanja iz proizvodnje mlijeka, osobito iz higijene u Poljskoj, diktirano i karakterom proizvodnje, koja je nasćepkana na tisuće seljačkih dvorišta sa po dvije-tri krave. U Poljskoj su veoma rijetki poljoprivredni objekti s površinom od nekoliko stotina ha i s većim brojem krava, a poduzeća koja bi podmirivala kapacitet velike savremene mljekare, kao što kod nas Belje, Novi Beograd i dr., uopće nema. Ova se činjenica negativno odražava na higijenu i kakvoću produkcije i prisiljava proizvođačke organizacije na sistematsko prosvjeđivanje širokih masa proizvođača u svrhu podizanja higijenskih prilika, što se s uspjehom i provodi.

Radi školovanja mljekarskih tehničara, majstora i dr., u Poljskoj postoje tri srednje mljekarske škole i to u Všešnji, Žesovu i Bjalistoku. Osim toga postoji mljekarski odjel pri Tehnikumu dopisne obuke u Varšavi, u koji se upisuju osobe koje ne mogu napustiti radno mjesto radi školovanja.

Visokokvalificirani stručnjaci se izobnavaju u Zavodu za mljekarsku tehnologiju pri Poljoprivrednom univerzitetu u Varšavi (Szkoła Główna

Gospodarstva Wiejskiego) čiji je šef veoma popularni prof. dr Eugeniusz Pijanowski, na Mljekarskom fakultetu Poljoprivrednog univerziteta u Olštinu (Wysza Szkoła Rolnicza — Olsztyn), u kojoj rade poznati poljski stručnjaci prof. Alojzy Swiatek, prof. mgr. Boguslaw Imbs, prof. Halina Karnicka i dr. Nastava na tim visokoškolskim ustanovama traje 10 semestara.

U krugu Mljekarskog fakulteta u Olštinu nadi i poznati laboratorij čistih kultura, čiji je šef mgr. B. Habaj. Pored zadovoljenja domaćih potreba ovaj laboratorij dio svojih proizvoda izvozi i u inostranstvo.

Vijesti

»POLJOINŽENJERING«, poslovna zajednica od koje se mnogo očekuje — Nedavno su poduzeća »Agroprojekt« Zagreb, »Poljoprojekt« Sarajevo, »Poljoinvest«, »Poljomontaža«, tvornica »Rade Končar«, »Ventilator« i Institut za veterinarstvo Zagreb, Institut za mehanizaciju i Institut za ishranu stočke i tehnologiju hrane, te TPS Kneževo — Belje stupile u poslovnu zajednicu »Poljoinženjering«. Cilj ove zajednice jest ostvarenje usko povezane poslovne proizvodno-tehničke suradnje na zajedničkom rješavanju problema:like kompletnog projektiranja, izgradnje, opremanja, ugovaranja i prodaje objekata ekonomskih dvorišta, odnosno pojedinih njihovih dijelova, kao i ostalih objekata za potrebe poljoprivrednih organizacija i prehrambene industrije.

Sistem rada preko udruživanja više projektantsko-proizvodnih organizacija s određenom specijalizacijom pruža investitoru više od mnogih dosadašnjih formi u investicionoj izgradnji. Pored toga, takva organizacija može racionalnije iskoristivati kadrove — ne samo u projektiranju već i u drugim fazama svoje djelatnosti. Tipizacija pojedinih dijelova i kompleta izvedbi postala je neophodna. Ona omogućuje i razvijanje industrijalizirane proizvodnje pojedinih elemenata a time i pojeftinjenje same izgradnje. Provjerenom tehnologijom svih faza proizvodnje moguće je dati investitoru garanciju da će mu proizvodnja, zacrtana na određeni način, omogućiti i adekvatan efekat — ne samo proizvodni, već i finansijski.

Nova poslovna zajednica — »Poljoinženjering« omogućit će izbjegavanje svih dosadašnjih subjektivnih grešaka i propusta, zbog kojih su se mnogi objekti, izgrađeni ranije, u praksi pokazali blago rečeno, neprikladnima.

Poduzeća i instituti, udruženi u »Poljoinženjering«, nedavno su zajednički potpisali načelni ugovor o poslovno-tehničkoj suradnji, koji obavezuje svakog surugovarača da sudjeluje sa svojim proizvodima, odnosno da obavlja sve one poslove i da vrši sve one usluge koje odgovaraju njegovoj specijaliziranoj djelatnosti. Posebnim sporazumima i ugovorima bit će određeni svi detalji preuzimanja pojedinih poslova i način, obim i asortiman sudjelovanja pojedinih članova »Poljoinženjeringa« u određenom poslu. Normalno je da će poslovna zajednica »Poljoinženjering« kod preuzimanja poslova davati određene garancije i snositi određenu odgovornost u pogledu izvedbe i funkcionalnosti objekta koji projektira i izvodi. Isto tako bit će regulirani odnosi unutar samih članica »Poljoinženjeringa«, i to posebnim ugovorima.